

Tehniline kirjeldus „Põllumajanduslikus kasutuses kuivendatud turvasmullaga maa pindala täpsustamine“

1. Töö eesmärk

Eesmärk on koostada MULD2 uuringu baasil ülevaade põllumajanduslikus kasutuses kuivendatud turvasmullaga maa pindalast. Turvasmullaga maa pindala kindlakstegemine on Eestis praegu keeruline, kuna erinevates andmebaasides kasutatakse erinevaid selle määramise aluseks olevaid termineid (põllumajandusmaa, turvasmuld jm) ja andmete kogumise metoodikaid ning need andmed ei ole olnud seni ühtsesse vaatesse toodud.

Töö tellitakse katusprojekti „Maa- ja mullakasutuse juhtimissüsteem mullastiku teenuste efektiivseks ja jätkusuutlikuks kasutamiseks, elurikkuse kaitseks ja kliimamõju vähendamiseks. Uurimisprogramm“ (TA projekt) raames. TA projekti peamine eesmärk on luua maa- ja mullakasutuse juhtimissüsteem, sh maahõive- ja laiemalt ka maakasutuse hierarhia. Koostatav analüüs annab olulise sisendi maa- ja mullakasutuse juhtimissüsteemi loomiseks ja rakendamiseks, sh just seonduvalt turvasmuldadega.

Tööd toetab Eesti riik kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise tulust.

2. Taust ja probleem

Turvasmullaga põllumajandusmaa pindala on otseselt seotud järgmiste poliitikate ja algatuste ning neis esitatud eesmärkide täitmisega:

- 1) põllumajandusmaa säilimine ja toidujulgeoleku tagamine;
- 2) muldade hea seisundi saavutamine (EL mullaseire ja mulla vastupidavuse direktiiv);
- 3) kliimaeesmärkide täitmine ja kasvuhoonegaaside aruandlus (kliimakindla majanduse seadus ja põllumajanduse teekaart);
- 4) elurikkuse säilitamine ja suurendamine (EL looduse taastamise määrus ning kava);
- 5) MFF-i riigiplaan ja EL ühine põllumajanduspoliitika.

Turvasmullaga maa pindala kindlakstegemine on Eestis praegu keeruline, kuna erinevates andmebaasides kasutatakse erinevaid selle määramise aluseks olevaid termineid (põllumajandusmaa, turvasmuld jm) ja andmete kogumise metoodikat ning need andmed ei ole olnud seni ühtsesse vaatesse toodud. Seetõttu tuleb erinevates dokumentides esitatud turvasmulla kohta käivatesse numbritesse suhtuda ettevaatlikkusega ning soovitatav on kindlaks teha andmete kogumise nn lähtetaust (termineid sisu jm). Üldiselt saab öelda, et turvasmullad moodustavad ca 7,9% põllumajandusmaast, kuid paljudel juhtudel moodustavad need vaid väikese osa valdavalt mineraalmullast koosneva põllu kogupindalast.

Kuna ühe suure põllu raames on keeruline põldu mitmetaoliselt ja erinevaid mullaliike arvesse võttes majandada, tuleks turvasmuldade poliitikas keskenduda eeldatavasti eelkõige neile põldudele, kus turvasmulla osakaal on suur (nt üle 65 %). Esialgsel hinnangul on sellise üle 65% turvasmuldade osakaaluga PRIA registris oleva põllumajandusmaa pindala ca 54 630 ha, millest püsirohumaa moodustab ca 36 300 ha, põllukultuuride (teravili) all on ca 18 300 ha ja köögiviljakasvatuse all ca 30 ha. Samas, võttes aluseks KHG aruandluse ning sama näitavad ka PRIA registriandmed, siis sellise (kuivendatud) turvasmullaga maa pindala, kus turvasmulda on enam kui 90%, on ca 40 000–42 000 ha.

EL looduse taastamise määruse kohaselt peavad liikmesriigid kehtestama meetmed, mille eesmärk on taastada kuivendatud turbaaladel asuvad põllumajanduses kasutatavad turvasmullad. Need meetmed kehtestatakse vähemalt järgmises ulatuses:

- 1) Aastaks 2030 – 30%, sh 1/4 määrutatakse
- 2) Aastaks 2040 – 40%, sh 1/3 määrutatakse
- 3) Aastaks 2050 – 50%, sh 1/3 määrutatakse

Selle kohaselt peab taastamise meetmeid rakendama kuivendatud turvasmullaga põllumajandusmaal. See tähendab, et siin tuleb esmalt määratleda 3 termini sisu:

- kuivendatud maa;
- turvasmullaga maa;
- põllumajandusmaa.

Looduse taastamise kava taastamise eesmärkide täitmise aluseks, mille pindala arvestatakse protsendina kuivendatud turvasmulladega põllumajandusmaast, võib määruse kohaselt võtta KHG aruandluse turvasmullaga maa. Samas on Eesti eksperdid arvamisel, et kui riigil on selleks paremaid andmeid, tuleks neist lähtuda.

Lisaks tuleb looduse taastamise kavas välja tuua ka turbakaevandusalade ja muu maakasutusega turvasmullade pindala, sh alad, millel on käimas või plaanimisel taastamistööd.

Kuna andmed turvasmullade pindala kohta on puudulikud ja erinevate andmebaaside andmed ei ole võrreldavad, on ka turvasmulladega seotud eesmärkide seadmine, meetmete seire ja mõju hindamine osutunud samuti väga keeruliseks. Tulevikus, kui MUL2 projekt on lõppenud ja toimunud on mitmed muud arendused (nt põllu- ja rohumaa maski loomine), tuleks võtta eesmärgiks tuua andmed maksimaalselt ühte kesksesse vaatesse. Sh viia KHG aruandlus mullastikukaardi põhiseks ning samuti võiks andmed maakasutuse kohta tulla põllu- ja rohumaa maski kaudu.

Käesolev uuring keskendub kiireloomulisele tööle, mida on vaja EK-le esitatava looduse taastamise kava tarvis. Kuna turvasmullade andmed täpsustatakse MUL2 projekti käigus 2026. a lõpuks, saame neid andmeid looduse taastamise kava menetluse (EK läbirääkimiste) faasis ka arvesse võtta. Seetõttu esitatakse tellimus selleks uuringuks samuti MUL2 projekti meeskonnale.

3. Töö sisu

Põllumajanduslikus kasutuses kuivendatud turvasmullaga maa pindala täpsustamise uuringus:

- koostatakse põllumajanduslikus kasutuses kuivendatud turvasmullaga maa pindala leidmise päringumetoodika;
- määratletakse uuringus kasutatavad andmebaasid;
- koostatakse põllumajanduslikus kasutuses kuivendatud turvasmullaga maa kaardikiht;
- leitakse turbakaevandusalade ja muu maakasutusega turvasmullade pindala, sh alad, millel on käimas või plaanimisel taastamistööd.

4. Koostöö ja kaasamine

Töövõtja ja tellija kohtuvad avakohtumisel, mille raames arutatakse läbi koostöö, sh andmevahetus ning koostöökohtumiste graafik ja kaasamine ning uuringuga seotud osapoolte ring.

Töövõtja ja tellija kohtuvad töö algusfaasis töö skoobi ja uurimisküsimuste ning näidisjuhtumite osas ühise mõistmise ning vajadusel ka seotud ekspertide kaasamiseks kokkuleppelisel määral.

Töövõtja kooskõlastab töövõtja ja tellija kokkulepete alusel oma tegevusi ning tulemeid tellija tööruhmagaga, sh kokkulepitud silmast silma või veebikohtumistel.

Töövõtja teeb töö tulemustest tellija laiendatud tööruhmale (kaasatavad osapooled lepatakse kokku jooksvalt) tööd tutvustavaid esitlusi vähemalt kahel korral.

5. Aruandlus ja tähtajad

Töö tulemusena esitab töövõtja tellijale hiljemalt 30. augustil 2026. a MULD2 töö põhjal lühiülevaate põllumajanduslikus kasutuses kuivendatud turvasmuldade pindala määraltemisega seotud probleemistikast.

Esimese aruande kuivendatud turvasmuldade pindalast esitab töövõtja juunis 2026 ja töö lõpptähtaeg on 30. august 2026. a.

6. Töö maksumus

Töö hinnanguline maksumus on 12 500 eurot.

Lisa 1. Võimalikud kaardikihid, andmebaasid ja päringud turvasmuldade kohta

1.1. Mullastikukaardil põhinevad andmed

Eesti on üks väheseid riike maailmas, kus on ülepinnaline mullastikukaart mõõtkavas 1 : 10 000 ning see on digitaliseeritud ja muudetud paljude tunnuste osas masinloetavaks. Mullastiku-kaardi loomist alustati 1954. a, valdav osa välitöid tehti aastatel 1965–1969, 1970–1976 ja 1982–1988. Pika kaardistamisperioodi jooksul muutus metoodika ning paralleelselt mullastiku kaardistamisega toimus intensiivne märgalade kuivendamine ja põllumajanduslike kõlvikute muutmine.

Üldjuhul toimuvad pedogeneetilised muutused väga pika aja jooksul, kuid turvasmulla loomumased mullatekkeprotsessid on maakasutuse muutuste suhtes väga tundlikud. Põllumaana kasutamisel ja intensiivse kuivenduse tulemusena toimub kiire turba mineraliseerumine ning nii võib mulla klassifikatsiooniline kuuluvus muutuda mõne aastakümne jooksul. Viimased suuremad välikaardistamise tööd, sh maaparandusobjektidel tehti aastatel 1988–1990. Arvestades turvasmuldade tundlikkust veerežiimi muutuste suhtes, aga ka oluliselt muutunud agrotehnikat ning maakasutust, on mullastikukaart kohati vananenud ja vajab uuendamist ning see on ka üks oluline põhjus, miks mullastikukaarti MUL2 projekti raames 2024–2026 uuendatakse.

Hinnanguliselt on umbes 1/3 põllumajanduslikus kasutuses olevatest turvasmuldadest peamiselt kuivendamise ja maaharimise tõttu kaotanud oma turbahorisondi tuseduses sedavõrd, et Eesti muldade klassifikatsioonis ei saa neid määratleda enam kui turvasmuldi. Astoveri, Putku, Penu ja Kikase 2019. aastal tehtud uuringu tulemusena tuleks mullastikukaardil mineraalmullaks klassifitseerida 29% turvastunud ja turvasmuldadel asuvatest nn PRIA registris asuvatest põllumassiividest.

Muldade muutumine põllumajandusliku maakasutuse tõttu:

Mullaliik	Siffer	Muutus harimisel	Põhjus	Argumendid mudeldamiseks
turvastunud	G1	G	turvas laguneb	põllumaana kasutamine teatud perioodil intensiivse rohumaana kasutamine
				naaberareaal G või veel kuivem
				intensiivne kuivendus-tihe <u>drenaaz</u> või lahtine kraavitus
väga õhuke madalsoon	M'	G1, G	turvas laguneb	põllumaana kasutamine teatud perioodil intensiivse rohumaana kasutamine
				naaberareaal G või veel kuivem
				intensiivne kuivendus-tihe <u>drenaaz</u> või lahtine kraavitus
väga õhuke lammi-madalsoon	AM'	AG1, AG	turvas laguneb	põllumaana kasutamine mingil perioodil
õhuke madalsoon	M''	M', G1	turvas laguneb	põllumaana kasutamine mingil perioodil
õhuke lammi-madalsoon	AM''	AM1, AG1, AG	turvas laguneb	põllumaana kasutamine mingil perioodil
sügav madalsoon	M'''	M'' (M')	turvas laguneb	põllumaana kasutamine mingil perioodil
sügav lammi-madalsoon	AM'''	AM'', AM'	turvas laguneb	põllumaana kasutamine mingil perioodil

1.2. ÜPP turvasmuldade pindala andmekiht on kasutusel seoses ÜPP teatud pindalatoetuste (turvasmulla kaitse toetus) ja tingimuslikkuse HPK 2 tarvis, kus on aluseks võetud uuemad METK-i põllumajandustootjate mullaanalüüside kaudu kogutud mulla seisundi ja väetamistarbe määratlemise (nt PANDA) andmekogu andmed. Kuna mullastikukaarti ei ole enne MUL2 projekti uuendatud, oli METK-i andmebaaside abil võimalik ÜPP-s arvesse võtta kõige kaasaegsemad ja eelkõige mullaproovide analüüside andmed.

Looduses on piirid erinevat tüüpi muldade vahel sujuvad ning sageli moodustab turvasmuld põllust vaid väikse osa. Kuna ÜPP raames on oluline määratleda turvasmullaga maa põllu-põhiselt, siis on põllu turvasmullaks määratlemiseks seatud lisatingimus, et ÜPP raames antakse turvasmulla kaitse toetust ja rakendatakse HPK 2 sätet, kui põllust moodustavad turvasmullad enam kui 65% (varasemalt ka 90% massiivist või 70% põllust). Lisaks vaadeldakse ÜPP-s vaid PRIA põllumajandustoetuste ja registrisse kantud põlde, kus SMI või ETAK-iga võrreldes on põllumajandusmaa pindala ca 250 000 ha võrra väiksem.

PRIA andmekiht kasutab omaette põllumaa ja püsirohumaade mõistet, sh veel ka eripära, kus mulla- ja veekaitsetoetuse puhul rohumaade vanuse arvestamine kohustuse ajaks peatub ning maa ei liigu püsirohumaaks.

METK-i 2021. a läbi viidud uuringu kohaselt esines üle 90% turvasmuldade osatähtsusega põlde 2020. aastal 1 920-l tootjal (kokku taotles pindalatoetusi 2020. aastal 14 259 tootjat) ja selliste põldude summaarne pindala oli 42 529 ha (moodustades ca 4% UAAst).

METK-i 2021 HPK 2 uuring (põllud, kus turvasmuld neist mingi osa moodustab):

Tabel 2. Turvaste esinemisega põldude taotletud maakasutuse ja turvaste summaarsed pindalad

Maakasutus põldudel kus esineb turvasmuldi	turvasmuldadega põldude pindala ha kokku	turvasmuldade pindala ha kokku	turvasmuldade osatähtsus %
Põllukultuurid	164 572	30 896	19
Püsirohumad	101 666	51 906	51
PLK (MT68)	5 998	2 498	41

1.3. METK-i 2024. a uuringust (Kliimaeesmärkide saavutamiseks vajalike olulisimate lisameetmete sotsiaalmajanduslike mõjude hindamine [maakasutus 2023](#))

Põllukultuure kasvatati turvasmuldadel 2023. aastal PRIA andmetel 30 419 ha-l ning üle poole põllumajanduslikus kasutuses olevatest turvasmuldadest oli püsirohumade all (46 020 ha).

	Mineraalmullad		Turvasmullad		Kokku, ha
	ha	%	ha	%	
Põllumaa	674 638	78,09	30 419	39,73	705 056
Püskikultuurid	3 136	0,36	124	0,16	3 260
Tagasirajatud rohumaa	5 153	0,60	1 171	1,53	6 324
Püsirohumaa	180 983	20,95	44 672	58,35	225 654
Keskkonnatundlik püsirohumaa	6	0,00	177	0,23	183
Kokku	863 916	100	76 563	100	940 479

Allikas: PRIA, autorite arvutus

Kui mineraalmuldadel on suurema osatähtsusega teraviljade kasvatamine, siis turvasmuldi kasutatakse rohkem rohumadena (39%).

Tabel 3. Põllumaa kasutus, 2023

	Mineraalmullad		Turvasmullad		Kokku, ha
	ha	%	ha	%	
Nisu	175 838	26,06	4 209	13,84	180 047
Oder	113 690	16,85	3 882	12,76	117 571
Rukis	17 317	2,57	898	2,95	18 215
Kaer	37 181	5,51	1 918	6,30	39 099
Muu teravili	32 642	4,84	1 196	3,93	33 838
Kaunvili	57 484	8,52	1 507	4,95	58 992
Õlikultuurid	80 805	11,98	3 793	12,47	84 598
Rühvelkultuurid	2 996	0,44	188	0,62	3 184
Muud tehnilised kultuurid	298	0,04	74	0,24	371
Ravim- ja maitsetaimed	721	0,11	77	0,25	798
Köögivil	1 675	0,25	61	0,20	1 735
Liblikõieline, v.a. kaunvili	127 638	18,92	6 430	21,14	134 068
Lühiajaline rohumaa, v.a. liblikõieline	21 704	3,22	5 500	18,08	27 204
Mustkesa	2 090	0,31	158	0,52	2 248
Sööti jäetud maa	2 557	0,38	530	1,74	3 087
Kokku	674 638	100	30 419	100	705 056

Allikas: PRIA, autorite arvutus

Kokku on PRIA andmetel turvasmuldadel majandavaid põllumajandustootjaid 2 806. Valdav osa põllumajandustootjatest tegeleb taimekasvatusega. Seetõttu on ka kõige rohkem turvasmuldi kasutavatest tootjatest taimekasvatuse tootmistüübis (72% turvasmuldadel majandavatest põllumajandustootjatest, tabel 4).

Turvasmuldi kasutavate tootjate jagunemine tootmistüübi järgi ja turvasmuldade osakaalu alusel kogu nende kasutuses olevast põllumaast, 2023

Tootmistüüp	Turvasmuldade osakaal kasutuses olevast põllumaast										Kõik	%
	>10%	10–20%	20<30%	30<40%	40<50%	50<60%	60<70%	70<80%	80<90%	90<100%		
Taimkasvatus	1 608	193	72	50	28	22	12	5	5	16	2 011	71,67
Aiandus	43	7	3	1				1	1	2	58	2,07
Püsilikultuurid	4				1	1					6	0,21
Loomakasvatus	216	29	11	5	7	5	3	5	1	9	291	10,37
Piimatootmine	160	21	5	2	1	1			1		191	6,81
Sea- ja linnukasvatus	2										2	0,07
Segatootmine	188	27	9	9	2	2	3	1	1	5	247	8,80
Kõik	2 221	277	100	67	39	31	18	12	9	32	2 806	100,00
%	79,15	9,87	3,56	2,39	1,39	1,10	0,64	0,43	0,32	1,14	100,00	

Allikas: PRIA, autorite arvutus

Valdaval osal tootjatest (79%) on kogu nende kasutuses olevast põllumaast turvasmuldadel asuva põllumaa osakaal väga väike: kuni 10% (2 221 põllumajandustootjat, tabel 4). Olulise osa moodustavad turvasmullad 32 põllumajandustootjal, kelle peaaegu kogu kasutuses olev põllumaa asub turvasmuldadel (turvasmuldade osakaal 90–100%). Üle 70% põllumaa kasutusest asub turvasmuldadel neljal aianduse tootmistüübi tootjal. Suuremal osal turvasmuldadel kasvatatakse teravilja või asub seal lühiajaline rohumaa (tabel 5).

Põllukultuuride kasvatamine turvasmuldadel, hektarit, 2023

Põllukultuur	Turvasmuldadel põllukultuuride osakaal ettevõtte kasutuses olevate põllukultuuride kogupindalast										Kõik	%
	>10%	10–20%	20<30%	30<40%	40<50%	50<60%	60<70%	70<80%	80<90%	90<100%		
Teravili	5 796	3 416	978	1 110	323	367	32		40	40	12 102	39,78
Kaunvili	890	328	106	71	52	56		3		1	1 507	4,95
Rühvelkultuurid	37	19		70		59				1	188	0,62
Tehnilised kultuurid	1 164	594	504	409	147	205	904	17			3 943	12,96
Lühiajaline rohumaa	4 635	3 370	1 046	799	407	891	318	105	206	153	11 929	39,22
Köögivilid	26	2	17	4					1	11	61	0,20
Mustkesa	103	19	4	25				3		3	158	0,52
Sööti jäetud maa	285	205	24	6	1	9					530	1,74
Kokku	12 936	7 953	2 679	2 495	930	1 587	1 254	128	247	209	30 419	100
%	42,53	26,15	8,81	8,20	3,06	5,22	4,12	0,42	0,81	0,69	100	

Allikas: PRIA, autorite arvutus

PRIA 2024. aasta toetustaotluse andmetel kasvatati turvasmuldadel põllukultuure 29 722 ha, mis moodustas ligi 37% põllumajanduslikus kasutuses olevatest turvasmuldadest. Seejuures üle poole turvasmuldadest oli püsirohumaa all (49 552 ha, tabel 6).

Tabel 6. Põllumajanduslikus kasutuses olevad turvasmullad.

Maakasutuse tüüp	Pindala (ha), mis asub turvasmullal
Püsirohumaa, sh poollooduslikud kooslused	49 552
Poollooduslikud kooslused eraldi	3600
Põllumaa, sh lühiajaline rohumaa	29 727
Lühiajaline rohumaa eraldi	13 994
Püsikultuurid	135

1.4. Eesti KHG aruandluses eristatakse maakasutuses põllumaad, mis kattub suuresti nn ÜPP põllumajandusmaa terminiga (982 000 ha) ja rohumaad (270 000 ha), mille hulka loetakse eelkõige looduslikud harimistunnusteta rohumaad ja ka põõsastikud.

Põllumaa kategooria KHG inventuuri LULUCF sektoris hõlmab põllumaid, püsikultuure, pikaajalisi kultuurrohumaid ning põllumajanduslikust kasutusest kõrvale jäänud maid, millel on säilinud haritava maa tunnused. SMI definitsiooni kohaselt on põllumaa „haritav maa, ala, kus kasvavad ühe- või mitmeaastased põllukultuurid (sh kesa, viljapuuaiad, lühi- ja pikaajalised kultuurrohumad ning ajutised kasvuhooned)“. Mahajäetud põllumaa liigitatakse põllumaaks seni, kuni see pole kaotanud põllumaa tunnuseid ning maa on ilma spetsiifilisi töötlusi rakendamata endiselt kasutatav põllumaana.

SMI käigus loetakse looduslikuks rohumaks "loodusliku rohukamaraga niitmis- või karjatamiskõlbulik maa; haritava maa tunnused minetanud söödid ja endised kultuurrohumad, põõsastikud ja puisniidud. Eesti topograafiline andmekogu (ETAK) eristab rohumaid nähtusklassis “Lagedad (303) – looduslikud lagedad või rohttaimede kasvualad”. Rohumaadeks loetakse ETAK-is alad, mis ei sobi intensiivseks põllukultuuride kasvatamiseks, sh ka kasutusest ebarahuldava kuivenduse või ebasobiva asukoha tõttu välja langenud endine haritav maa. Puisniidud loetakse rohumaks, kui esimese rinde võrade kattuvus on väiksem kui 50%. ETAK-i järgi on rohumade pindala 266 106 ha, mis on veidi enam kui saadud SMI järgi.

Seetõttu on põllumajandusmaa (põllumaa ja rohumaa) pindala KHG aruandluses kokku 1 252 000 ha. KHG aruandlus kasutab ka omaette turvasmulla määratlust ning alad tehakse KHG aruandluses kindlaks SMI kaudu, võttes veel ka arvesse, kas maa on kuivendatud või kuivendamata. 2023. a KHG inventuuri kohaselt oli põllumajanduslikus kasutuses kuivendatud turvasmullaga põllumaa pindala 32 710 ha põllumaa ja kuivendatud (loodusliku) rohumaa pindala 9 775 ha. Turvasmullaga rohumaad (sh ka kuivendamata) on SMI järgi kokku 52 180 ha. Seega kuivendatud turvasmullaga põllumajandusmaa pindala on KHG aruandluse kohaselt 42 485 ha ning turvasmullaga põllumajandusmaad kokku 84 890 ha (sh kuivendamata).

Annex 3A.5, Chapter 3, Volume 4 of the [IPCC 2006](#) loob aluse KHG aruandluses maakasutusega seotud terminiteks. Sh annab liikmesriikidele kõrgema määramiskategooria juures võimaluse riigispetsiifilise turvasmullaga maa termini loomiseks: *Inventory compilers have the option of developing a country-specific classification for mineral and/or organic if applying Tiers 2 and 3 methods, in combination with developing country-specific reference C stocks and stock change factors (or emission factors in the case of organic soils). It is good practice to use the same classification of soils across all land-use types.*

[2013 IPCC Wetland Supplement](#) kohaselt, kui riigis rakendatakse kõrgemat määramiskategooriat, ei ole kehtestatud turbale ja turbamaale ühtset definitsiooni ning need võivad riigiti erineda: *There are no IPCC definitions for peat and peatland. Definitions of peatland and peat soil differ between countries in relation to the thickness of the peat layer required to be determined as a peatland or a peat soil. In addition, the definition of peat varies among countries and disciplines, especially with respect to the minimum percentage of organic matter the material is required to contain (Joosten and Clarke, 2002). In the Wetlands Supplement the concept of peatland is considered to be included in '(land with) organic soil'. It is good practice that, when a country uses another definition of organic soil in accordance with its national circumstances, the concept of organic soil (and its possible subdivisions) applied is clearly defined, and that the definition is applied consistently both across the entire national land area and over time.*

1.5. Kasutada on veel ka **ELME2 kaardikihil** esitatud turvasmuldade andmestik.